

Specjalista bezpieczeństwa i higieny pracy

Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Szczecinie

ul. A. Mickiewicza 41

70-383 Szczecin

tel. 91 42 56 126, 91 42 56 128

fax 91 42 56 125

e-mail: cipkz-szczecin@wup.pl

Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Koszalinie

ul. Słowiańska 15A (IV piętro)

75-846 Koszalin

tel. 94 342 66 93, 346-25-37, 344-50-50

tel./fax 344-50-43

e-mail: cipkz-koszalin@wup.pl

Specjalista bezpieczeństwa i higieny pracy

Specjalista bezpieczeństwa i higieny pracy (Inżynier BHP) jest zwykle kierownikiem Działu BHP w zakładzie pracy, w związku z czym kieruje pracą inspektorów i specjalistów ds. BHP, a jednocześnie koordynuje i nadzoruje z upoważnienia pracodawcy, całokształt poczynań związanych ze stanem bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie.

Zadania i czynności robocze

Głównym zadaniem specjalisty bezpieczeństwa i higieny pracy jest prowadzenie działalności kontrolnej – ustala on tematykę kontroli, jej formy oraz sposoby dokumentowania.

Specjalista BHP jest doradcą pracodawcy podczas rozwiązywania problemów z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy. Specjalista BHP bierze udział w opracowaniu planów modernizacyjnych i inwestycyjnych zakładu. Przedstawiając propozycje dotyczące problematyki bezpieczeństwa i warunków pracy, zgodnie z zasadą, że każda zmiana technologii, każda inwestycja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy.

Do zadań służby BHP należy udział w przekazywaniu do użytkowania nowo budowanych lub przebudowywanych obiektów, urządzeń produkcyjnych lub innych urządzeń wpływających na warunki pracy i bezpieczeństwo pracowników.

Przepisy prawa pracy nakładają na pracodawcę obowiązek prowadzenia pomiarów w celu określenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy. Zadaniem specjalisty BHP jest w tym wypadku współpraca z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz z upoważnionymi laboratoriami, w zakresie wykonywania tych pomiarów z odpowiednią częstotliwością.

Nieodłącznym elementem pracy specjalisty BHP jest ustalanie okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy. Czasami osobiście uczestniczy w ustalaniu ich przyczyn, natomiast zawsze weryfikuje ustalenia zespołów powypadkowych, których członkami byli jego podwładni – inspektorzy i specjaliści ds. BHP. Osobisty udział specjalisty BHP przewidziany jest przy ustalaniu okoliczności wypadków śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych.

Specjalista BHP, jako osoba kierująca działem BHP, jest odpowiedzialny za właściwe kompletowanie i przechowywanie dokumentów, dotyczących wypadków przy pracy i chorób zawodowych, za prowadzenie wymaganych w tym zakresie rejestrów, za prawidłowe ewidencjonowanie wyników badań środowiska pracy oraz właściwe przechowywanie tej ewidencji (obowiązujące przepisy stanowią, że okres przechowywania rejestrów wyników wynosi 40 lat).

Zgromadzony na podstawie dotychczas opisanych działań materiał, daje podstawę do opracowania przez Inżyniera BHP analizy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie, którą to analizę pracodawca powinien otrzymać co najmniej raz w roku. Podsumowaniem analizy powinny być propozycje przedsięwzięć technicznych i organizacyjnych, mających na celu zapobieganie zagrożeniom życia i zdrowia pracowników oraz poprawę warunków pracy.

Niezmiernie ważnym obszarem działalności zakładu, w którym uczestniczy Inżynier BHP jest właściwe przygotowanie załogi do bezpiecznej pracy. Szkolenie wstępne z zakresu BHP prowadzone jest przez służbę BHP, natomiast dalsze etapy szkoleń organizują odpowiednie służby, zwykle usytuowane organizacyjnie w pionie pracowniczym. Bardzo istotnym elementem działalności Inżyniera BHP jest współpraca, w imieniu pracodawcy, z organami nadzoru nad warunkami pracy, w tym głównie z Państwową Inspekcją Pracy i Państwową Inspekcją Sanitarną. Współpraca ta polega na udzielaniu wyjaśnień podczas kontroli, prowadzeniu korespondencji, nadzorowaniu pełnej i terminowej realizacji przedsięwzięć, niezbędnych do wykonania wydanych nakazów i decyzji.

Do obowiązków Inżyniera BHP m.in. należy: konsultowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych, które mogą mieć wpływ na warunki pracy i jej bezpieczeństwo, udzielanie porad dotyczących sposobu rozwiązania problemów bhp, czy wręcz prowadzenie negocjacji (np. rozmowy z organizacjami związkowymi na temat świadczeń, które powinny przysługiwać pracownikom z tytułu warunków pracy).

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Specjalista BHP koordynuje pracę służby BHP i bierze udział w pracach licznych komisji, dlatego znaczną część dnia pracy poświęca czynnościom administracyjno-biurowym. Zakres jego obowiązków wymaga ponadto częstej, choć zwykle krótkotrwałej obecności bezpośrednio na stanowiskach pracy, co powoduje, że ma on kontakt z wszystkimi czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, jakie występują w zakładzie.

Stopień narażenia zależy jest od specyfiki zakładu i stosowanych technologii. Trzeba, bowiem pamiętać, że służba BHP funkcjonuje we wszystkich branżach, a więc „behapowcy” będą wykonywali swe obowiązki: w kopalniach, hutach szkła czy żelaza, zakładach chemicznych, czy wreszcie w nadleśnictwach.

warunki społeczne

Praca specjalisty BHP ma charakter samodzielny, a dominującą aktywnością są w niej kontakty z ludźmi. Z jednej strony wynika to z konieczności kierowania zespołem ludzi, tworzących Dział BHP, a z drugiej strony ze współpracy z organami kontrolnymi, z kierownikami jednostek organizacyjnych zakładu pracy, z działającymi w zakładzie pracy organizacjami związkowymi, z służbą zdrowia i wreszcie z bezpośrednich kontaktów z pracownikami.

warunki organizacyjne

Specjalista BHP pracuje z reguły 8 godzin dziennie, zwykle na zmianie porannej, część czasu poświęcając na załatwienie spraw administracyjnobiurowych, część na pracę w zespołach (komisjach) problemowych, część wreszcie na czynności kontrolne na terenie zakładu pracy. Niekiedy wydarzenia (awarie, wypadki) zmuszają go do pracy poza ustalonymi godzinami.

Specjaliści BHP plasują się wysoko w hierarchii organizacyjnej zakładu pracy. Podlegają tylko kierownikowi zakładu pracy i często działają w jego imieniu.

Wymagania psychologiczne

Skuteczność działań specjalisty BHP jest w znacznym stopniu uzależniona od jego umiejętności nawiązywania kontaktów z innymi ludźmi, a także od umiejętności przekonywania, argumentowania i prowadzenia dyskusji. Umiejętności te są przydatne podczas prowadzenia negocjacji np. ze związkami zawodowymi lub przy ustalaniu priorytetów w projekcie planu inwestycyjnego. Cechą w tych sytuacjach cechą jest: szybki refleks, podzielność uwagi, zdolność koncentrowania się i łatwość publicznego zabierania głosu.

W sytuacjach awaryjnych potrzebna mu jest odporność na stres, umiejętność szybkiego podejmowania decyzji. Praca specjalisty BHP wymaga opracowywania wielu dokumentów, prowadzenia rozległej korespondencji, stąd też niezwykle przydatna w tym zawodzie jest łatwość wypowiadania się na piśmie.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Stosując jako kryterium wysiłek fizyczny, praca specjalisty BHP zalicza się do lekkich, stąd brak szczegółowych wskazań czy przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania tego zawodu. Cechą pożądaną jest ogólna dobra sprawność fizyczna.

Ponieważ charakter i warunki, w jakich specjalista BHP może wykonywać swoje obowiązki robocze są bardzo zróżnicowane, przed podjęciem starań o pracę w tym zawodzie należy się zorientować, jakie będą rzeczywiste warunki pracy. Innych predyspozycji fizycznych oczekuje się od pracownika

zatrudnionego w górnictwie węgla kamiennego, który będzie zmuszony do zjazdów pod ziemię, długich wędrówek ciemnymi i niskimi chodnikami kopalni, w przeciągach, ogromnym zapyleniu, wilgotności i hałasie; inne warunki zdrowotne powinien spełniać pracownik kontrolujący zimą prawidłowość metod pracy stosowanych przy wyrębie drzew, a jeszcze inne wymagania stawiane będą pracownikowi w banku.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Warunkiem podjęcia pracy w zawodzie specjalisty BHP jest posiadanie wykształcenia wyższego oraz 6-letniego stażu pracy w służbie BHP. Warunkiem koniecznym jest ukończenie podstawowego szkolenia przewidzianego dla pracowników służb BHP. Z obowiązku odbycia takiego szkolenia zwolnieni są absolwenci szkół wyższych o specjalności "bezpieczeństwo i higiena pracy", absolwenci studiów podyplomowych z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, a także osoby posiadające kwalifikacje określone dla inspektorów pracy.

Możliwości zatrudnienia oraz płace

Przepisy nie stawiają ograniczeń wiekowych. Wymogi formalne, tj. ukończenie studiów + 2 lata stażu zawodowego (warunek rozpoczęcia pracy w służbie BHP) + 6 lat pracy w służbie BHP (warunek zatrudnienia na stanowisku gł. specjalisty ds. BHP) sprawiają, że pracę w zawodzie Inżyniera BHP podejmują osoby w wieku dojrzałym. Wysokość wynagrodzenia zależy od działu gospodarki, w którym pracuje dany specjalista. Zazwyczaj zarobki w tym zawodzie są na poziomie średniej krajowej lub do 20 % ponad średnią – dane firmy Sedla&Sedlak.

Zawody pokrewne

- detektyw
- inspektor pracy
- inżynier kontroli jakości
- specjalista informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej
- technik BHP

Źródła:

- Przewodnik po zawodach, wydanie II; www.psz.praca.gov.pl; www.stat.gov.pl; www.pracuj.pl; www.wynagrodzenia.pl

Materiał opracowany przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Filii WUP w Koszalinie